

Representantforslag nr. 14

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg

Dokument nr. 8:14 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg om at investeringsfondene for Nordvest-Russland og investeringsfondet for Øst-Europa blir slått sammen og forvaltningen av fondene legges til Kirkenes

Til Stortinget

BAKGRUNN

Fond for Nordvest-Russland, Øst-Europa og Innovasjon (IN RØED: Innovasjon Norge, Russland og Øst-Europadivisjonen) ble etablert i 1997. Formålet med fondene var å styrke samarbeidet mellom bedrifter i området. Fondene for Nordvest-Russland omfatter fylkene Murmansk, Arkhangelsk, området Nenets og republikken Karelen. Fondene prioriterer prosjekter som skal gi næringsvirksomhet i Sør-Varanger kommune. Denne prioriteringen ble foretatt med bakgrunn i omstillingsarbeidet i Sør-Varanger og stedets dreining mot nye markeder i Nordvest-Russland. Prioriteringen er også sammenfallende med opprettelsen av Murmansk-korridoren, for å gjøre Sør-Varanger til et brohode i den norske satsingen mot Nordvest-Russland, og ikke minst nordområdesatsingen. IN RØED består av følgende fond: Investeringsfondet for Nordvest-Russland, tilskuddsfondet for Nordvest-Russland og investeringsfondet for Øst-Europa.

Innovasjon Norge forvalter tre fond som skal styrke samarbeidet med Øst- og Sentral-Europa. To av fondene er investeringsfond som skal investere sammen med norske private aktører i virksomheten i disse landene. Det tredje fondet er et tilskuddsfond som gir tilskudd til forundersøkelser med mulige etableringer i Nordvest-Russland.

Innovasjon Norge ga ECON i oppdrag (2007–2008) å evaluere disse fondene. Man skal evaluere både relevansen av målene for fondene, utforming av fondene og forvaltningen av dem. Evalueringen skal være både tilbake- og framoverskuende. Fondene skal bidra til å styrke samarbeidet mellom næringslivet i Øst- og Sentral-Europa tidligere SUS-land (tidligere Sovjetrepublikker innenfor Samveldet av uavhengige stater). Et annet av disse fondene gir tilskudd knyttet til utvikling av næringsvirksomhet i Nordvest-Russland. Dessuten er det to investeringsfond – ett for Nordvest-Russland og ett for resten av virkeområdet. Innovasjon Norge forvalter disse fondene.

Status investeringsfondet for Nordvest-Russland

Investeringsfondet for Nordvest-Russland ble bevilget med 150 mill. kroner i 1997. Fondet drives på forretningsmessig bakgrunn, og kan knyttes til egenkapitalinnskudd i næringsvirksomhet i disse regionene. Det forutsettes like stor deltagelse fra norsk næringslivs side. Fondets andel i prosjektet skal ikke overstige 35 pst. og ikke i noe tilfelle overstige 49 pst.

Investeringsfondet for Nordvest-Russland har som formål å gå inn som langsiktig og profesjonell investor. Når tiden er moden, ønsker investeringsfondet for Nordvest-Russland å selge seg ut.

Opprinnelig lå det krav om at staten skulle ha en årlig avkastning av fondet tilsvarende statsrente, ca. 7 pst. Dette innebærer en årlig avkastning på ca. 10 mill. kroner. Avkastningskravet ble redusert våren 2001, slik at staten nå skal ha en avkastning av fondets resultat. Videre forutsettes det at investeringsfondet for Nordvest-Russland er selvfinansiert. Dette innebærer at fondet skal gi avkastning som dekker følgende: Drift, tap og avkastning. Investeringsfondet for Nordvest-Russland har via dette fondet så langt foretatt investeringer i en håndfull virksomhe-

ter. Investeringsfondet for Nordvest-Russlands avkastninger og lave investeringsvirksomhet gjør at fondets saldo i dag er betydelig høyere enn grunnkapitalen på 150 mill. kroner.

Tilskuddsfondet for Nordvest-Russland

Tilskuddsfondet fikk en engangsbevilgning på 30 mill. kroner. Formålet med fondet var å styrke samarbeidet mellom norske og russiske bedrifter. Fondet kan gi tilskudd til utredninger rettet mot kommersielle prosjekter, samt prosjektplanlegging og tilrettelegging (mykere midler).

Investeringsfondet for Russland, SUS-landene og Balkan (ØSE)

Fondet kan delta med aksjekapital eller ansvarlige lån til norske etableringer i virkeområdet og ble etablert i 1997 med en kapitalbase på 70 mill. kroner. Fondet ble tilført ytterligere 50 mill. kroner i 2000.

Som følge av geografisk virkeområde har søknadsmengden naturlig nok falt betydelig. Den økonomiske situasjonen for mange av landene som kommer innenfor rammen av tildeling, er i dag en helt annen enn den var for 5 og 10 år siden.

I evalueringen av fondene er det lagt stor vekt på å trekke erfaringer fra tilsvarende fond i Norden.

Vurderinger

Forslagsstillerne mener at konsekvensen av at investeringsfondet for Nordvest-Russland ikke når målsettingene, er at det kan oppfattes som at det ikke er behov for øremerkede midler overfor Nordvest-Russland. Forslagsstillerne mener det er ønskelig å benytte disse virkemidlene til å styrke innholdet i nordområdesatsingen. Disse virkemidlene kan på en enkel og rasjonell måte stimulere til sterke grenseoverskridende næringslivssatsinger og clustre med en reell forankring i Sør-Varanger. Det er også behov for en prioritering av Sør-Varangers posisjon i en geopolitisk sammenheng. Sør-Varanger er for norske geopolitiske interesser selve knutepunktet med sin beliggenhet og grensetilknytning overfor Russland. Å flytte større deler av forvaltningen av et slikt fond til Sør-Varanger vil i tillegg til å styrke ringvirkninger til eget næringsliv, styrke både demokratisering, utvikling av rettssystem og det gjensidige avhengighetsforholdet mellom Norge og øvrige land. Den sikkerhets- og utenrikspolitiske begrunnelse for en slik plassering av fondet er åpenbar. Forslagsstillerne vil særlig vise til at strategien for nordområdene vektlegger økonomisk integrasjon med Russland som et element i en bredere norsk politikk overfor Russland.

Etter forslagsstillernes mening er Arktis, Barentshavet og Nordvest-Russland et viktig satsingsområde

for Norge i dag og i fremtiden. Det å bruke ulike deler av forvaltningssystemet aktivt for å hevde norsk tilstedeværelse og suverenitet bør inngå som en naturlig del av denne satsing.

Forslagsstillerne mener det nå er riktig å flytte større deler av forvaltningen til Sør-Varanger og Kirkenes, da det ikke er Oslo som er fokus hva angår verken næringsetableringer eller olje- og gassinteresser i regionen. Tvert imot er det Murmansk og Kirkenes-regionen samt Arkangelsk-Nenets-Komi-regionen som i dag er sentrum for et stort internasjonalt fokus på energiresurser og fremtidige investeringer.

Regionen har gjennom flere år opparbeidet stor kompetanse overfor Nordvest-Russland på utveksling og samarbeid innen næringsliv og forståelse av de spesielle utfordringer som Norge står overfor. Nordområdene antas å ha 1/4 av jordas uutnyttede olje- og gassressurser.

StatoilHydro er i dag deltagere i utviklingen av Stockman-feltet, og er også deltagere i andre olje- og gassfelt i Barentsregionen. Selskapet har iverksatt prosesser som trekker leverandørindustrien fra hele landet til olje- og gassprosjekter i Finnmark og Nordvest-Russland. Det pågår nå et leverandørutviklingsprosjekt med muligheter og utfordringer for norske bedrifter som vil kunne generere arbeidsplasser og fremtidige inntekter i regionen.

Statutter

Forslagsstillerne viser til at i evalueringen av fondet blir det særlig vektlagt at skal det fungere etter intensjonen, så må det foretas endringer av formålspårafene.

FORSLAG

Forslagsstillerne fremmer på denne bakgrunn følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen slå sammen ØSE og NVR slik at sannsynligheten for å få aktivert kapital øker, og flytte hovedforvaltningen av fondet til Kirkenes.

II

Stortinget ber Regjeringen fjerne begrensninger på maksimal engasjementsstørrelse samt åpne for at fondene kan yte ordinære lån, gitt at det ikke finnes nesten like gode private tilbud.

III

Stortinget ber Regjeringen samlokalisere og slå sammen forvaltningsorganisasjonene i Innovasjon Norge og Norfund, samt flytte fondsforvaltningen til Kirkenes for å styrke den regionale tilstedeværelsen.

IV

Stortinget ber Regjeringen videreutvikle Tilskuddsfondet (TNR), samt vurdere det geografiske virkeområdet for fondene på nytt.

12. november 2008

